

типу. На мешканців сіл та селищ припадає не більше 19,5 % всіх зареєстрованих злочинів. 2,7 % злочинів вчиняється поза межами населених пунктів. Така картина територіального розподілу кримінальної активності в цілому відповідає тенденціям урбанізації в Україні, яка в тому числі впливає й на зміну не лише географії, а й характеру злочинності в цілому [2].

Враховуючи вказане, можна дійти висновку, що аналіз сучасного стану кримінальної обстановки в Україні та пов'язаних із цим загроз для нормального розвитку нашої держави доводить необхідність здійснення комплексної оперативно-розшукової протидії злочинності в Україні та реалізації цього процесу шляхом удосконалення нормативно-правового, організаційного, інформаційного та науково-методичного забезпечення зазначеної діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Статистична інформація // Генеральна прокуратура України : офіц. сайт. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html> (дата звернення: 20.11.2017).
2. Бесчастний В. Кримінологічний аналіз стану злочинності в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 1. С. 207–213. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/1/40.pdf> (дата звернення: 20.11.2017).

Одержано 21.11.2017

УДК 343.85+343.341

Юрій Броніславович ДАНИЛЬЧЕНКО,

кандидат юридичних наук, прокурор Харківської області

НАПРЯМИ ПРОТИДІЇ СУЧАСНИМ ТЕРОРИСТИЧНИМ ЗАГРОЗАМ В УКРАЇНІ

На сьогодні тероризм становить одну з найбільших небезпек для внутрішнього правопорядку нашої країни. Це обумовлено комбінацією як внутрішніх, так і зовнішніх факторів – проведенням безпрецедентної за масштабом антитерористичної операції в східних регіонах України, масовим та майже безконтрольним проникненням на територію України зброї та боєприпасів з регіонів, де відбувається збройний конфлікт, небезпечними міграційними процесами, центром яких традиційно залишається Україна, економічним занепадом найбільш уразливих верств українського суспільства, експортом ідеології тероризму через засоби масової інформації та мережу Інтернет тощо. Таким чином, проблема протидії тероризму для України на теперішній час є актуальною, як ніколи. Відповідно питання розробки напрямів протидії тероризму вимагають науково обґрунтованого комплексного підходу.

Питанням тероризму присвячено значна кількість робіт вітчизняних науковців. Серед них слід відзначити праці В. Ф. Антипенка,

О. Ф. Бантишева, В. І. Борисова, В. В. Глушкова, М. Г. Гуцала, В. П. Ємельянова, В. А. Ліпкана, С. М. Мохончука, М. В. Семикіна, В. П. Тихого, В. Ф. Ткача, Р. Л. Чорного, О. В. Шамари та інших дослідників. Проте зміна в сучасних соціально-політичних процесах України та загострення криміногенної обстановки вимагають перегляду напрямів протидії терористичним загрозам у нашій державі. Так, на сьогодні Україна входить до першої двадцятки країн світу, які найбільше потерпають від тероризму. Згідно зі звітом щодо стану глобального тероризму у 2017 році (The Global Terrorism Index 2017), оприлюдненим 15 листопада лондонським Інститутом економіки та миру, Україна посідає 17-ту сходинку серед країн за рівнем впливу тероризму. За цим показником Україна отримала 6,6 бала за 10-бальною шкалою [1, р. 10]. Зазначимо, що у 2012 р. Україна перебувала у відповідному рейтингу на 56 місці та отримала 2,163 бала за 10-бальною шкалою загрози тероризму [2, р. 4].

Аналіз статистичних та аналітичних даних щодо терористичних загроз в Україні [3; 4] дозволяє виробити наступні магістральні напрями протидії тероризму:

1. Інтенсифікація заходів щодо завершення збройного протистояння у східних регіонах України. Разом із продовженням політики неприйняття неправомірних вимог терористів та стримування проникнення терористичних загроз у мирні регіони України найбільш перспективним вбачається міжнародно-правовий напрямок вирішення зазначеного конфлікту. Хоча 20 вересня 2017 р. на 72 сесії Генеральної асамблеї ООН і підіймалося питання щодо необхідності посилення силового сценарію вирішення конфлікту на Донбасі, а саме введення в згадані регіони миротворчої місії ООН, на нашу думку, не до кінця вичерпаними є правові заходи міжнародної медіації вирішення конфліктів. Тому вбачається доцільним продовження політики міжнародного тиску на лідерів терористичних угруповань так званих ЛНР і ДНР та уряди країн, що їх підтримують. Не менш важливим напрямом є кваліфікована державна підтримка звернень до Міжнародного кримінального суду з приводу порушень норм міжнародного права в регіонах України, де відбуваються збройний конфлікт та постійно вчиняються злочинні терористичні діяння. Зазначимо, що попередні звернення офіційної влади України до Міжнародного кримінального суду не завжди відповідали необхідним вимогам до таких документів, що гальмувало їх розгляд у вказаній міжнародній судовій установі. Крім того, слід погодитися з тими фахівцями, які наголошують на необхідності інтенсифікації процесу ратифікації Статуту Міжнародного кримінального суду [5, с. 104], що, на нашу думку, сприяло б як зміцненню позитивного іміджу України

на міжнародній арені, так і вдосконаленню протидії найбільш небезпечним злочинним проявам на території України.

2. Удосконалення міграційної політики України з метою недопущення проникнення зовнішніх терористичних загроз на територію України. За даними Національного інституту стратегічних досліджень, пошук прихильників серед мігрантів, вербування найманців з числа безробітної молоді, залучення жінок і дітей продовжує відігравати важливу роль у діяльності міжнародних терористичних організацій. Ці процеси є об'єктом пильної уваги спеціальних служб і правоохоронних органів, що ускладнює, проте не виключає повністю проникнення бойовиків під виглядом біженців до нашої країни з метою вчинення терактів [4, с. 7]. Більше того, активізація міграційних процесів в Україні підвищує ризики використання її території як транзитного плацдарму міжнародними терористичними угрупованнями, а також міжнародної підтримки терористичних угруповань у межах України. Вищевикладене доводить необхідність посилення контролю за міграційними процесами з боку Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України та підрозділів Національної поліції України.

3. Посилення контрольних-безпекових заходів щодо недопущення проникнення та обігу зброї і небезпечних (радіоактивних, біологічних, вибухових) речовин і матеріалів на території України. Загальновідомими є висвітлені в останній час у засобах масової інформації зухвали випадки вчинення терористичних актів з використанням вогнепальної зброї та вибухових речовин. Майже безконтрольне проникнення останніх з регіонів України, в яких проводиться антитерористична операція, призводить до почастішання випадків їх використання для вчинення загальнокримінальних злочинів та терористичних актів, що становить значну загрозу внутрішньому правопорядку нашої країни. Відповідно важливим напрямом протидії тероризму є налагодження функціонування спеціалізованих органів і централізованої системи обліку зазначених предметів та речовин, налагодження взаємодії та координація їх діяльності.

4. Продовження політики протидії фінансуванню тероризму в Україні та міжнародного тероризму. Особливе значення в цьому питанні має втілення в життя плану заходів з реалізації Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року, затвердженого Кабінетом Міністрів України 30 серпня 2017 р. [6].

5. Підвищення загального соціального добробуту населення з метою недопущення його залучення до кримінальної, в тому числі

терористичної, діяльності, адже, як відомо, низький соціальний рівень населення є чи не одним з найголовніших факторів підвищення рівня злочинності в Україні.

6. Вдосконалення антитерористично спрямованої ідеологічної політики України, недопущення розвитку тенденції щодо співчуття терористам, так званого «стокгольмського синдрому», підвищення почуття індивідуальної відповідальності за недопущення поширення терористичної діяльності та ідеології тероризму в Україні.

7. Припинення поширення пропаганди тероризму та терористичних вербувальних практик у кіберпросторі за допомогою мережі Інтернет та інших сучасних засобів комунікації. За даними Національного інституту стратегічних досліджень, на сьогоднішній день існує не менше 5000 сайтів, створених терористичними організаціями [4, с. 6]. Таким чином, необхідно далі посилювати контроль над терористичною діяльністю в кіберпросторі з обов'язковим додержанням конституційних прав і свобод громадян України.

Окреслення вищенаведених напрямів протидії тероризму в Україні має бути враховано під час подальшої розробки системи комплексу практичних заходів протидії тероризму в Україні.

Список бібліографічних посилань

1. Global Terrorism Index 2017. Measuring and understanding the impact of terrorism / The Institute for Economics & Peace. 116 p. URL: <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2017/11/Global-Terrorism-Index-2017.pdf> (дата звернення: 17.11.2017).

2. Global Terrorism Index 2012. Capturing the Impact of Terrorism from 2002–2011 / The Institute for Economics & Peace. 55 p. URL: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/2012-Global-Terrorism-Index-Report.pdf> (дата звернення: 14.11.2017).

3. Статистична інформація // Генеральна прокуратура України : офіц. сайт. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html> (дата звернення: 15.11.2017).

4. Міжнародний тероризм: загрози для України : аналіт. зап. / Нац. ін-т стратег. дослідж. 32 с. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/mizhnar_teror-17f29.pdf (дата звернення: 15.11.2017).

5. Юртаєва К. В. Проблеми та перспективи виконання в Україні вироку міжнародної судової установи. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2016. № 3 (14). С. 99–109.

6. План заходів на 2017–2019 роки з реалізації Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року : затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.08.2017 № 601-р // Урядовий портал : єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=250235806> (дата звернення: 15.11.2017).

Одержано 27.11.2017